

گزارش

اندونزی؛ آزادسازی سرمایه گذاری خارجی در صنعت بیمه

● مریم حاجی بابایی - مهناز سیحون

منطقه «آسه آن (Asean)» از کشورهای اندونزی، مالزی، تایلند، برونئی، سنگاپور و فیلیپین تشکیل شده و کشورهای جنوب شرقی آسیا را در بر می گیرد. این کشورها از نظر دسته بندی های جهانی در گروه کشورهای در حال توسعه قرار دارند و بیشتر تحت تأثیر تحولات اقتصادی آسیا به ویژه کشورهای شرق دور نظیر ژاپن، کره و چین هستند. رشد اقتصادی در این بخش از آسیا عمدتاً به دهه های پایانی قرن بیستم بر می گردد؛ زمانی که بیره های آسیا^۱ نظیر کره و سنگاپور دوران شکوفایی اقتصادی خود را آغاز کردند. مجمع الجزایر اندونزی در منطقه آسه آن، کشوری با جمعیت فراوان، تنوع منابع و در عین حال در حال توسعه است که تحولات اقتصادی، اجتماعی آن تابع کشورهای همجوار و خاور دور می باشد. به همین علت است که بحران اقتصادی شرق آسیا در سال ۱۹۹۷ تأثیر جدی بر اقتصاد این کشور گذاشت و باعث بی ثباتی اقتصادی به ویژه کاهش چشمگیر ارزش پول این کشور شد. بحران اقتصادی مزبور بر سایر بخش های اقتصادی از جمله صنعت بیمه اثرات منفی بر جای گذاشت و صنعت بیمه اندونزی را دچار چالش های جدی نمود.

دولت اندونزی برای رهایی از بحران اقتصادی، دو سیاست جذب کمک های مالی از صندوق بین المللی پول و سرمایه گذاری خارجی را سرلوحه اقداماتش قرار داد؛ به گونه ای که این سیاست ها در بخش بیمه شامل اجازه سرمایه گذاری به خارجی ها به میزان صد درصد، حمایت از انجمن های بیمه، آزادسازی سرمایه گذاری مشترک و حرفه گرایی صنعت بیمه گردید. نتیجه اقدامات دولت در سطح اقتصاد کلان این کشور و همچنین صنعت بیمه - به طور ویژه - پیامدهای مثبتی دربر داشت؛ به طوری که اندونزی را از بحران اقتصادی پیش آمده خارج ساخت و روند پایدار توسعه را برای آن به ارمغان آورد. اینک با این مقدمه به بحث درباره صنعت بیمه اندونزی می پردازیم.

اندونزی در یک نگاه

اندونزی بزرگترین مجمع الجزایر جهان است که بین منطقه خشکی جنوب شرقی آسیا و استرالیا واقع شده و از شبه جزیره مالزی تا گینه جدید «پاپوآ» امتداد دارد. این کشور دو اقیانوس آرام و هند را به یکدیگر متصل می‌کند و دارای ۵ جزیره اصلی و ۳۰۰ مجمع‌الجزایر کوچک است. وسعت آبهای این کشور سه برابر مساحت خشکی‌های آن می‌باشد. اندونزی بعد از فروپاشی شوروی سابق، چهارمین کشور پرجمعیت جهان (بعد از چین، هند و آمریکا)، سومین کشور پرجمعیت در حال توسعه و پرجمعیت‌ترین کشور اسلامی می‌باشد.

تاریخ اندونزی، تاریخی غنی و مملو از رویدادهای مربوط به امپراطوری‌ها، شاه‌کارهای هنری و معماری، توسعه‌طلبی فرهنگی، تجزیه، فروپاشی، جنگ،

تشکیل شده بود. قانون توسط سلطان‌ها، پادشاهان و رؤسای قبایل وضع می‌شد. اما هلندی‌ها این گروه‌های مختلف را گرد آورده و کشوری که امروزه به اندونزی مشهور است را به وجود آوردند.

اقتصاد اندونزی پس از بحران سال ۱۹۹۸

در دهه ۱۹۹۰، اندونزی از رشد پایداری به میزان ۷/۸ درصد در سال برخوردار بود که توسعه اجتماعی، زیر ساخت‌های دولتی و ثبات مالی از جمله شاخص‌های این رشد بودند. همانند دیگر کشورهای آسیای جنوب شرقی نظیر تایلند، مالزی و سنگاپور انتظار می‌رفت، اندونزی هم به صورت یکی از موج‌های برتر آسیا (گروه ببر) در حوزه اقتصادی توسعه یابد؛ اما زمانی که چند کشور آسیایی دچار بحران اقتصادی شدند (این بحران در کشور تایلند آغاز

استعمارگری آسیایی‌ها و اروپایی‌ها، انقلاب و دست‌آخر در سال ۱۹۴۹ اتحاد و استقلال است.

قبل از استقلال، اندونزی ماهیت سیاسی مستقلی نداشت. هنگامی که اروپاییان در قرن ۱۶ به اندونزی رسیدند، مجمع‌الجزایری یافتند که از ۱۳۶۰۰ جزیره، ۳۰۰ گروه محلی مشخص و ۲۲۵ گویش

شد)، سناریوی فوق به صورت اساسی در سال ۱۹۹۷ تغییر یافت به گونه‌ای که اندونزی در بین تمام آن کشورها، تا کنون بیشترین صدمه را دیده است (خصوصاً در پول رایج و بخش مالی). اقتصاد اندونزی تقریباً به میزان ۱۵ درصد در سال ۱۹۹۸ رکود پیدا کرد و دولت پیش‌بینی نمود که تا سال ۱۹۹۹ به رشد صفر برسد.

در سال ۱۹۹۷، اندونزی از صندوق بین‌المللی پول (IMF) درخواست کمک مالی نمود و پس از آن خط‌مشی اقتصادی این کشور تابع دستورالعمل‌های «IMF» شد. برخی از ویژگی‌های سیاست «IMF» عبارتند از:

- نظارت بر سیاست‌های پولی و ثبات پول رایج کشور

- بازسازی بخش مالی

- تدوین سیاست‌های مالیاتی، شامل بودجه‌های مربوط به ایجاد شبکه امن اجتماعی

- حذف محدودیت‌ها و موانع به منظور ترغیب به توسعه صنعتی

به هر حال، شدت بحران اقتصادی، تمام بخش‌های اقتصاد را تحت تأثیر قرار داده است. این تغییرات در بخش‌های مختلف متفاوت است. بطور نمونه، جزایری که اقتصاد آنها عمدتاً بر پایه مواد معدنی و محصولات کشاورزی است، کمتر تحت تأثیر قرار گرفته‌اند.

از زمان شروع بحران و برنامه اول «اصلاح خط‌مشی تجاری» در سال ۱۹۹۸، کشور اندونزی گام‌های بلندی برای آزادسازی خدمات کلیدی برداشت که مهم‌ترین آنها مربوط به خدمات مالی، مخابرات و حمل و نقل بود. در واقع اصلاح سیستم مالی، قلب برنامه اصلاح اقتصادی اندونزی بود.

از زمان شروع برنامه اول اصلاحات اقتصادی، اندونزی به اجرای این اصلاحات ادامه داد با این هدف که اقتصاد را بیش از پیش آزاد سازد. این اصلاحات کاهش حمایت از محصولات داخلی (مرزها) و حمایت داخلی از بخش‌های خاص را در برمی‌گرفت. با وجود این مسئله، بعضی از بخش‌ها هنوز حمایت می‌شوند یا بیش از دیگر بخش‌ها مورد توجه قرار می‌گیرند؛ اما به طور کلی موانع بالقوه‌ای برای تخصیص اعتبار در منابع اقتصادی وجود دارد.

تا اول ژانویه سال ۲۰۰۲، کشورهای اندونزی، مالزی، تایلند، برونئی دارالسلام، سنگاپور و فیلیپین به طور رسمی منطقه آزاد تجاری «آسه‌آن» را تشکیل می‌دادند. پیش‌بینی می‌شود، بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ چهار کشور دیگر یعنی لائوس، میانمار، کلمبیا و ویتنام نیز به آسه‌آن ملحق شوند.

با وجود این حرکت کند، یکپارچگی اقتصادی به طور بالقوه منافع زیادی برای اقتصاد اندونزی و همچنین مصرف‌کنندگان آن فراهم می‌سازد؛ البته به شرطی که این اقدام با ثبات سیاسی و عزم اقتصادی همراه باشد. منطقه آزاد تجاری شرایط را برای حذف تعرفه‌ها و سایر محدودیت‌ها فراهم می‌سازد. شرایطی که سودآوری بیشتر در تولید و رقابت درازمدت را به ارمغان می‌آورد. معاملات میان منطقه‌ای، همراه با کاهش موانع، قدرت بیشتری برای انتخاب محصولات با کیفیت بالاتر را به مصرف‌کنندگان می‌دهد. اخیراً ۹۵/۷ درصد از معاملات بالا بین کشورهای عضو «آسه‌آن» با تعرفه‌هایی معادل ۰ تا ۵ درصد صورت می‌گیرد.

اندونزی به عنوان بزرگترین عضو «آسه‌آن» از این توافق‌نامه منفعت بسیاری کسب کرده است. در چند سال گذشته، معاملات اندونزی، با سایر اعضای این ترکیب با نرخ پایدار به طور متوسط دوازده درصد در سال رشد داشته؛ به گونه‌ای که کشور اندونزی، مازاد تجاری مناسبی را کسب کرده است. علاوه بر این، اندونزی در مقایسه با سایر کشورهای عضو «آسه‌آن» به خاطر محصولات بسیار و متنوع خود برتری دارد. با این همه برای اینکه اندونزی از این فرصت سود ببرد، دولت این کشور می‌بایست به بخش خصوصی اولویت و قدرت رقابتی بیشتری بدهد و از خط‌مشی‌های مناسبی در این زمینه استفاده نمایند.

گذری بر تاریخچه بیمه در اندونزی

تاریخچه صنعت بیمه اندونزی از تاریخ این کشور قابل تفکیک نیست، شرکت بیمه «سامارانگ‌سی^۲» در سال ۱۸۱۶ تأسیس شد و به دنبال آن شرکت‌های دیگری همچون «جاوه‌سی^۳»، «آرجوینو^۴»، «ورتاس^۵» و «مرکور یوس^۶» که از قدیمی‌ترین شرکت‌های بیمه این کشور محسوب می‌شوند، شکل گرفتند. در خلال اشغال این کشور توسط ژاپنی‌ها، صنعت بیمه اندونزی پیشرفتی نداشت.

قدیمی‌ترین انجمن، «انجمن بیمه‌گران بیمه آتش‌سوزی» بود. پس از استقلال اندونزی انجمن دیگری با نام، «انجمن بیمه‌گران» در ۲۸ اکتبر سال ۱۹۴۹ تأسیس شد که بعدها «انجمن بیمه‌گران حوادث اندونزی» نام گرفت. در سال ۱۹۵۳، «انجمن بیمه‌گران دریایی» تأسیس گردید که به اختصار «MUAI» خوانده شد. این انجمن‌ها، به «انجمن‌های سه گانه» مشهور هستند.

در سال‌های اول استقلال اندونزی، اولین انجمن ملی بیمه در ۲۰ آوریل ۱۹۵۳ تحت عنوان «کمیته بیمه‌گران اندونزی» تأسیس

شد. این اتحادیه شرکت‌های ملی در تلاش برای مواجه با رقابت بیمه‌گران خارجی شکل گرفت.

در این شرایط، دولت به برخی از بیمه‌گران ملی اعتماد کرد تا بعضی از رشته‌های بیمه‌ای را با استفاده از یک سیستم ذخیره مشترک تحت پوشش قرار دهند. بدین ترتیب چند صندوق ذخیره مشترک تشکیل شد. صندوق‌های «Jubm» و «Copra Foundation» نمونه‌هایی از صندوق‌های ذخیره مذکور بودند. متعاقب مشکلات داخلی صندوق «Copra Foundation» کمیته شرکت‌های بیمه اندونزی دچار دو دستگی شد. برخی افراد در این کمیته باقی ماندند و برخی دیگر «بیمه‌گران مشترک دولتی اندونزی (GANI)» را تشکیل دادند. با ابتکار عمل اعضا، «مجمع بیمه‌گران دولتی اندونزی (KANSI)» در سال ۱۹۵۶ برگزار شد. مجمع تصمیم گرفت تا اتحاد را حفظ کند. توسط این مجمع، «انجمن بیمه اندونزی (DAI)» در سال ۱۹۵۷ تأسیس شد. به دنبال تأسیس این انجمن، «کمیته بیمه‌گران اندونزی» و «کمیته بیمه‌گران مشترک دولتی» منحل شدند، به تدریج، عملکرد این انجمن توسعه یافت و کنترل

تعرفه‌ها را هم تحت پوشش قرار داد. در نهایت، این امر منجر به تشکیل سه انجمن شد. در آن زمان و در راستای سیاست‌های سیاسی و اقتصادی حاکم، در سال ۱۹۶۳ «اتحادیه بیمه‌گران خسارت» نیز تأسیس شد. «انجمن بیمه اندونزی» تنها انجمن شرکت‌های بیمه و بیمه‌های اتکایی است که جایگاه قانونی دارد و براساس قوانین اندونزی تأسیس شده است. این انجمن دارای عملکرد و وظایف زیر است:

- ۱- ایجاد وحدت رویه و مشاوره در حوزه منافع حرفه بیمه‌گری در اندونزی
- ۲- تعیین تعرفه‌ها و بیمه‌نامه‌های استاندارد و همچنین مواد قانونی
- ۳- کمک به دولت برای بهبود و کنترل حرفه بیمه‌گری

همچنین، حفظ، جذب و یکپارچگی صنعت بیمه از طریق برقراری ارتباط نزدیک میان اعضا و سایر نمایندگی‌ها چه در داخل حرفه بیمه‌گری و چه در خارج از این رشته یکی دیگر از اهداف شکل‌گیری این انجمن می‌باشد.

صنعت بیمه اندونزی پس از بحران اقتصادی آسیا

بحران اقتصادی آسیا به طور گسترده‌ای صنعت بیمه اندونزی را تحت تأثیر قرار داد. از ماه ژوئن سال ۱۹۹۷ ارزش روپیه در مقابل ارزش دلار ۸۰ درصد کاهش یافت. در نتیجه، ۵۰ بیمه‌گر بیمه زندگی، ۱۰۵ شرکت بیمه غیر زندگی و ۴ شرکت بیمه اتکایی اندونزی درصدد تزیق سرمایه‌های خارجی برآمدند و یا مجبور به ادغام و حتی انحلال شدند. از سال ۱۹۹۶ ابطال بیمه‌نامه‌های زندگی، روندی رو به رشد یافت. علت این امر مربوط به افزایش نرخ حق بیمه‌ها به میزان ۵۰۰ درصد بود تا بدین ترتیب خسارت‌ها با توجه به نرخ برابری ارز تحت پوشش قرار گیرد. از

طرف دیگر، شرکت‌های بیمه غیر زندگی طرح‌های جدیدی ارائه ندادند؛ چرا که سیستم بانکی اعطای وام‌های خود را متوقف کرده بود.

صنعت بیمه اندونزی چالش‌های دشواری پیش‌رو دارد؛ چرا که با آثار نامناسب نوسانات ارز و بحران اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کند. به خاطر سقوط ارزش روپیه و افزایش قیمت لوازم یدکی اتومبیل، بیمه‌گران صنعت اتومبیل ضربه سختی خوردند، همچنین، بیمه‌گران بیمه‌های زندگی، سهم بالاتری از ابطال و انصراف را تجربه کردند. علاوه بر این، بسیاری از بیمه‌گذاران قراردادهایی که بر مبنای دلار آمریکا بود را باطل کردند، زیرا قادر نبودند حق بیمه اضافی که به خاطر سقوط ارزش روپیه در برابر دلار آمریکا به آنها تحمیل می‌شد را پردازند. اقدامات مختلفی توسط دولت اندونزی اعمال شد تا از این شرایط نامطلوب که شامل سطوح مختلف سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه است، بکاهد؛ زیرا بسیاری از شرکت‌های محلی بیمه، کسری سرمایه داشتند. همچنین، دولت از «انجمن بیمه اندونزی (DAI)» که در شرف تشکیل «صندوق بیمه‌ای» بود، با هدف حمایت از آسیب‌های ناشی از اغتشاشات، از طریق همکاری با شرکت‌های اتکایی خارجی حمایت کرد.

علی‌رغم تردیدهایی که در مورد شرایط فعلی اقتصادی وجود دارد، اکثر شرکت‌ها با سرمایه‌گذاری مشترک خارجی متعهد مانده و به حرکت رو به رشد خود ادامه می‌دهند.

شرکت‌های بیمه و نمایندگی‌ها

در ماه ژوئن سال ۱۹۹۸، ۶۲ شرکت بیمه زندگی و ۱۰۷ شرکت بیمه غیر زندگی در اندونزی فعالیت داشتند. در سال ۱۹۹۹، چهار شرکت جدید بیمه زندگی و چهار شرکت جدید بیمه غیر زندگی، مجوز فعالیت گرفتند.

در سال ۱۹۹۷ کل حق بیمه سالانه شرکت‌های بیمه زندگی بالغ بر ۳/۶ میلیارد روپیه بود که در مقایسه با سال ۱۹۹۶ حدود ۲۷ درصد افزایش داشت. همچنین، کل حق بیمه شرکت‌های بیمه غیر زندگی در سال ۱۹۹۷ بالغ بر ۴/۱ میلیارد روپیه بود که افزایشی معادل ۱۳ درصد در مقایسه با سال قبل نشان می‌داد.

براساس اطلاعاتی که توسط شرکت‌های بیمه ثبت شده است، در سال ۱۹۹۹ کل بخش‌های بیمه ۳۶۷۳۱ کارمند استخدام کردند و تعداد ۶۴۲۵۰ نماینده مستقل بیمه و ۳۴۹ نماینده شرکت بیمه مشغول به کار شدند. تعداد کارکنان صنعت بیمه به میزان ۴۳/۴ درصد در مقایسه با سال ۱۹۹۸ افزایش یافت؛ یعنی تعداد کارمندان از ۲۵۶۱۹ نفر

در سال ۱۹۹۸ به ۳۶۷۳۱ نفر در سال ۱۹۹۹ رسید. تعداد نمایندگان مستقل به میزان ۷۱/۴ درصد افزایش یافته و از ۳۶۶۷۲ نماینده به ۶۴۲۵۰ نماینده مستقل رسید. در حالی که به شبکه نمایندگان به میزان ۴/۲ درصد افزوده شد؛ یعنی از ۳۳۵ نماینده به ۳۴۹ نماینده در سال ۱۹۹۹ رسید.

شرکت «Manulife Indonesia»

شرکت «Manulife Indonesia» که یکی از بزرگترین شرکت‌های بیمه با سرمایه‌گذاری مشترک در اندونزی است در سال ۱۹۸۵ تأسیس شد. این شرکت گسترده‌ترین محصولات و خدمات را در بخش بیمه‌های زندگی اندونزی ارائه می‌کند و از طریق ۷۲ شعبه در ۳۳ شهر در سراسر اندونزی فعالیت می‌نماید. شرکت مزبور حدود ۴۰۰۰ کارمند و نماینده تمام وقت دارد و به بیش از چهارصد هزار مشتری سرویس می‌دهد.

شرکت «Manulife Indonesia» تنها مؤسسه بیمه زندگی در اندونزی است که در طبقه‌بندی «نشریه بازنگری بیمه آسیایی (AIR)» قرار گرفت و جایزه بهترین شرکت بیمه زندگی را در سال ۲۰۰۲ به دست آورد.

جایزه سال بیمه زندگی بر مبنای چند معیار داده می‌شود: ۱- نوآوری در محصولات بیمه‌ای، ۲- تحقیق و توانایی پاسخ به نیازهای متغیر جامعه و مشتریان، ۳- عملکرد قوی و با ثبات مالی، ۴- مدیریت صحیح و خدمات به مشتریان با بهره‌گیری از استانداردهای بالا. بر مبنای این معیارها، هیأت برجسته‌ای متشکل از ۱۶ داور از سراسر جهان به بررسی پرداخته و در نهایت شرکت «Manulife Indonesia» را به عنوان برنده این طبقه‌بندی در سال ۲۰۰۲ برگزید.

مالکیت خارجی در صنعت بیمه

شرکت‌های بیمه خارجی، بازار بیمه اندونزی به خصوص بخش بیمه زندگی را

پرداخت خسارت‌ها را به تعویق می‌انداختند، پررنگ‌تر شد. بر اساس تحقیقات بانک «Info»، شرکت‌های بیمه زندگی داخلی اندونزی هم‌اکنون ۴۶/۹ درصد بازار را در اختیار دارند و مابقی متعلق به خارجیان است.

بهبود کیفیت حرفه بیمه‌گری

برای بهبود کیفیت خدمات صنعت بیمه در اندونزی، بهبود کیفیت منابع انسانی عامل بسیار مهمی است. برای رسیدن به این هدف، «انجمن بیمه اندونزی» تسهیلات آموزشی را به شکل دوره‌های کوتاه‌مدت و همچنین برنامه‌های آموزشی بلندمدت برای رسیدن به مراتب حرفه‌ای فراهم ساخته است که توسط موسسه آموزش بیمه اندونزی سازماندهی می‌شود. همچنین به منظور نیل به هدف توسعه منابع انسانی و بهبود کیفیت حرفه بیمه‌گری، از طریق همکاری با دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه اندونزی، مؤسسه بیمه اندونزی تأسیس شده و آموزش حرفه بیمه‌گری را در دست دارد.

بازار بیمه اندونزی

اقتصاد اندونزی در سال ۱۹۹۹ همان‌طور که از تولید ناخالص داخلی (GDP)

تصاحب کرده‌اند. از کل ۱۰۴ شرکت بیمه فعال در کشور اندونزی، ۲۳ شرکت متعلق به خارجیان است. علاوه بر این شرکت‌ها، ۶۰ شرکت بیمه زندگی به خارجیان تعلق دارد. در حالی که تعداد شرکت‌های خارجی کمتر از نصف کل شرکت‌های بیمه است، سهم واقعی بازار که توسط شرکت‌های خارجی ثبت شده، بیشتر از این نسبت می‌باشد.

در سال ۲۰۰۰، شرکت‌های بیمه فعال در بخش بیمه زندگی ۴۵ درصد کل بازار را به خود اختصاص دادند. که در این میان ۴ شرکت از ده شرکت بزرگ این حوزه به خارجیان تعلق دارد.

به علت وقوع بحران اقتصادی در شرق آسیا، سرمایه‌گذاران داخلی قادر نیستند که به نحو خوبی به کسب و کار بپردازند. این فرصت توسط شرکت‌های بیمه خارجی که سرمایه بیشتر، فن‌آوری بهتر و شبکه ارتباطی جهانی بهتری دارند، تصاحب شده است و جای تعجب نیست که شرکت‌های خارجی در حال حاضر بازار بیمه را تحت نفوذ خود قرار داده‌اند. این شرایط با تغییر مقرراتی که اجازه ۱۰۰ درصد مالکیت خارجیان را می‌داد، پشتیبانی شد و با اعتبار مالی پایین شرکت‌های داخلی که اغلب

مشخص است به میزان ۱۳/۱ درصد افزایش یافت؛ یعنی از ۹۸۹/۶ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۸ به میزان ۱۱۱۹ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۹ رسید. در همین دوره، کل درآمد حق بیمه به میزان ۵/۹ درصد کاهش یافته بود؛ یعنی از ۱۴/۷ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۸ به ۱۳/۸ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۹ رسید. در این بین، ضریب کل حق بیمه به تولید ناخالص داخلی (GDP) از ۱/۴۹ درصد به ۱/۲۴ درصد کاهش یافت. کاهش حق بیمه کل موجب شد تا برنامه مستمری بازنشستگی (JHT) - که بخشی از کل حق بیمه را در سال ۱۹۹۸ تشکیل می داد - در سال ۱۹۹۹ حذف شود.

الف - ساختار بازار

در سال ۲۰۰۰، ۶۲ شرکت در بخش بیمه‌های زندگی، ۱۰۷ شرکت در حوزه بیمه‌های غیر زندگی، ۴ شرکت بیمه اتکایی، ۲ شرکت بیمه اجتماعی و امنیت اجتماعی کارگران و ۳ شرکت بیمه برای مستخدمین غیرنظامی، نیروهای مسلح و پلیس در اندونزی فعالیت داشتند. طی سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۰ هیچ تغییری در شرکت‌های بیمه زندگی موجود حاصل نشد؛ اما یک شرکت بیمه غیر زندگی و یک شرکت بیمه اتکایی حذف شدند. این

موضوع به دلیل لغو مجوزها و ادغام‌ها صورت گرفت.

در اواخر ماه ژوئن سال ۲۰۰۰، ۱۲۴ شرکت پشتیبان از جمله: ۶۹ کارگزار بیمه، ۱۴ کارگزار بیمه اتکایی، ۲۳ شرکت کارشناسی خسارت و ۱۸ شرکت مشاور اکچوئری در صنعت بیمه اندونزی وجود داشتند. همچنین شش شرکت جدید کارگزاری و یک شرکت کارشناسی خسارت تأسیس شدند. به هر صورت، آمار نشان دهنده حجم گسترده فعالیت‌های بیمه‌ای در این کشور است.

ب - رشد حق بیمه کل

کل حق بیمه وصول شده در سال ۱۹۹۹ به ۱۳/۸ میلیارد روپیه رسید که به میزان ۵/۹ درصد نسبت به سال گذشته کاهش یافت. بدین ترتیب سهم صنعت بیمه به تولید ناخالص داخلی در سال ۱۹۹۹ که بر مبنای ضریب حق بیمه کل به تولید ناخالص داخلی سنجیده شده از ۱/۴۹ درصد در سال ۱۹۹۸ به ۱/۲۴ درصد در سال ۱۹۹۹ رسید. کاهش حق بیمه کل ناشی از این موضوع بود که برنامه مستمری بازنشستگی (JHT) که بخشی از کل حق بیمه را تشکیل می داد در سال ۱۹۹۹ حذف شد. در پنج سال گذشته، متوسط نرخ رشد سالانه تقریباً ۱۹/۸ درصد بوده است.

جدول شماره ۱ ضریب حق بیمه کل به تولید ناخالص داخلی (GDP) طی سال‌های ۱۹۹۵ تا ۱۹۹۹ را نشان می دهد. گفتنی است، در سال ۱۹۹۹ بالاترین افزایش حق بیمه کل مربوط به صنعت بیمه‌های زندگی بوده که تقریباً با میزان ۱۳ درصد به ثبت رسیده است.

از کل مبلغ حق بیمه‌های دریافتی در سال ۱۹۹۹، ۴۶/۴ درصد مربوط به حق بیمه بیمه‌های غیرزندگی و اتکایی، ۳۹/۸ درصد مربوط به حق بیمه بیمه‌های زندگی و ۸ درصد مربوط به حق بیمه برنامه‌های بیمه‌ای بود که شرکت‌های آزابری (Asabri)، اسکز (Askes) و جامسوستک (Jamsostek)، ۵/۸ درصد حق بیمه را دریافت کردند. همچنین، کل حق بیمه در سال ۱۹۹۹، بالغ بر ۱۳/۸۴۲۴ میلیارد روپیه بوده است.

جدول شماره ۲ توزیع حق بیمه را در کل بخش‌های بیمه طی سال‌های ۱۹۹۵ تا ۱۹۹۹ نشان می دهد.

ج) رشد خسارت‌ها

در سال ۱۹۹۹ مبلغ کل خسارت‌های پرداختی صنعت بیمه به میزان ۲۳/۸ درصد کاهش یافت و از ۱۳/۴ میلیارد روپیه به ۱۰/۲ میلیارد روپیه رسید. خسارت‌های پرداختی بیمه زندگی و سایر بخش‌ها به میزان ۵۴/۳ درصد کاهش یافت. همچنین

خسارت‌های پرداختی بخش‌های غیرزندگی و اتکایی به میزان ۹/۶ درصد افزایش یافت؛ یعنی از ۳/۹ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۸ به ۴/۳ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۹ رسید.

به طور کلی در سال ۱۹۹۹، ضریب کل خسارت‌ها نسبت به کل حق بیمه ۷۳/۸ درصد بوده است.

نمودار زیر توزیع فراوانی خسارت‌ها در سال ۱۹۹۹ را نشان می‌دهد.

د) رشد دارایی و سرمایه‌گذاری‌ها

کل دارایی‌های بیمه اندونزی در سال ۱۹۹۹ بالغ بر ۳۸/۲ میلیارد روپیه بود که به میزان ۲ درصد در مقایسه با دارایی‌های سال گذشته (۱۹۹۸) کاهش نشان می‌دهد. این کاهش به این علت بود که در سال ۱۹۹۹ دارایی‌های مربوط به برنامه JHT (مستمری بازنشستگی) از دارایی‌های مربوط به صنعت بیمه حذف شد. در ضمن، کل دارایی‌های بیمه زندگی در سال ۱۹۹۸ بالغ بر ۱۳/۷ میلیارد روپیه بود که به میزان ۲۳/۱ درصد در سال ۱۹۹۹ افزایش یافت و به ۱۶/۸ میلیارد روپیه رسید. همچنین کل دارایی‌های بخش بیمه غیر زندگی به میزان ۵/۹ درصد افزایش یافت و از ۱۰/۷ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۸ به ۱۱/۳ میلیارد روپیه در سال ۱۹۹۹ رسید. این آمار نشان می‌دهد که کل دارایی‌های شرکت‌های بیمه اندونزی به طور متوسط سالیانه ۱۸/۵ درصد رشد داشته است.

کل سرمایه‌گذاری صنعت بیمه اندونزی در سال ۱۹۹۹ بالغ بر ۲۹/۲ میلیارد روپیه بود که به میزان ۴/۵ درصد نسبت به رقم سال ۱۹۹۸ افزایش نشان می‌دهد. در این باره، بیشترین رقم سرمایه‌گذاری مربوط به شرکت‌های بیمه زندگی می‌باشد که ۴۳ درصد افزایش در سرمایه‌گذاری را به ثبت رسانده است. پس از شرکت‌های بیمه زندگی، شرکت‌های بیمه غیر زندگی و شرکت‌های بیمه اتکایی با ۲۵ درصد افزایش

قرار دارند. سایر شرکت‌های بیمه نیز ۳۲ درصد از بودجه و سرمایه‌گذاری را تأمین کرده‌اند.

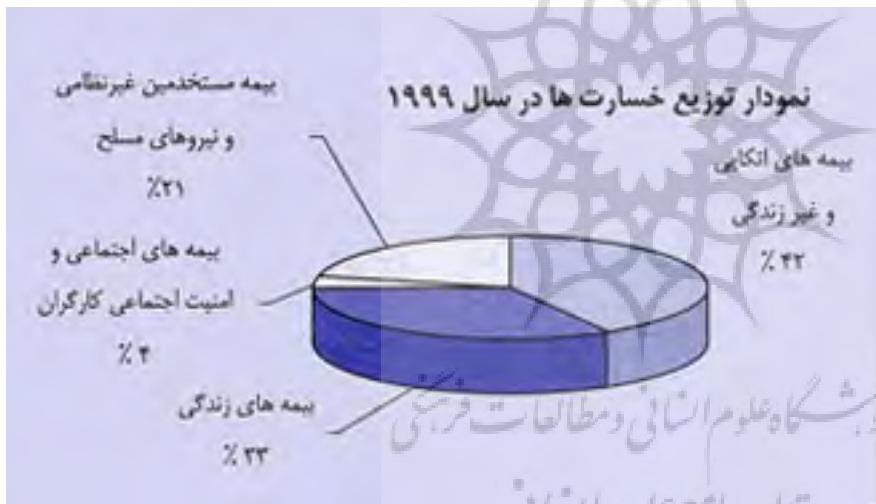
هـ - عملکرد صنعت بیمه

آمار مندرج در جدول ۳ نشان از تأثیر بحران اقتصادی سال ۱۹۹۷ شرق آسیا بر صنعت بیمه اندونزی دارد؛ به گونه‌ای که شاخص رشد واقعی صنعت بیمه به کل اقتصاد کاهش چشمگیری یافته و به ۱/۴ درصد رسیده است. اما همانگونه که در گزارش آمده به جهت اصلاحات و سیاست‌های اقتصادی مؤثر دولتمردان اندونزی، این کشور بحران اقتصادی را نسبتاً موفق پشت سر نهاد و در بخش بیمه به طور نمونه به رشد چشمگیر ۱۲/۹ درصدی از نظر شاخص رشد واقعی بیمه

به درآمد ملی رسید.

اگر چه صنعت بیمه اندونزی از جایگاه جهانی خود از نظر سهم جهانی تنزل کرده، ولی رتبه جهانی این بخش از اقتصاد از روند نسبتاً پایداری برخوردار می‌باشد. به هر حال، صنعت بیمه در اندونزی با استفاده از مکانیزم سرمایه‌گذاری خارجی و همچنین سرمایه‌گذاری مشترک، روند رو به رشدی دارد؛ به گونه‌ای که طی سال‌های اخیر، سرمایه‌گذاری حدود ۲۵ تا ۴۳ درصد رشد را تجربه کرده است.

* آسیب‌پذیری کشورهای در حال توسعه به ویژه در اثر بحران‌های اقتصادی بیش از سایر کشورهاست. به طور نمونه، بحران اقتصادی شرق آسیا در اواخر دهه نود بر کشورهای منطقه به ویژه ممالک در حال

توسعه همچون اندونزی تأثیرات مهمی بر جای گذاشت و دولتمردان این کشور را برای مقابله با بحران مزبور به اصلاحات وسیع اقتصادی، اجتماعی و ادار نمود. دولتمردان مجمع الجزایر اندونزی برای غلبه بر بحران اقتصادی سال ۱۹۹۷ آسیا در کنار بهره‌گیری از کمک‌های مالی صندوق بین‌المللی پول، دست به اصلاحات ویژه‌ای در بخش‌های اقتصادی این کشور زدند که صنعت بیمه را نیز تحت‌الشعاع قرار داد.

سازماندهی مجدد ساختار بیمه، آزادسازی بازار، سرمایه‌گذاری مشترک، اجازه سرمایه‌گذاری ۱۰۰٪ به خارجی‌ها، حمایت از بخش‌های مهم از جمله انجمن‌های بیمه و در نهایت حرفه‌گرایی در صنعت بیمه باعث شد تا صنعت بیمه بحران‌زده اندونزی این مرحله را به خوبی پشت‌سر گذاشته و وارد مرحله تازه‌ای از رشد و توسعه شود.

این اقدامات تحت عنوان «برنامه اصلاح سیاست‌های تجاری» در سال ۱۹۹۸ به اجرا درآمد که همراه با آزادسازی خدمات مالی، مخابرات و حمل و نقل بود. به هر حال، سیستم‌های مالی قلب برنامه اصلاح اقتصادی اندونزی بوده است.

از طرف دیگر، اندونزی عضو «آسه‌آن» می‌باشد که این اتحادیه از کشورهای اندونزی، مالزی، سنگاپور، تایلند، فیلیپین و بروئی تشکیل شده است. کشور اندونزی به جهت جمعیت بسیار، منابع متنوع و فراوان خود، عضو بزرگ و مؤثر منطقه آزاد تجاری می‌باشد و از این جهت منافع عمده‌ای را بدست آورده که این دستاوردها بر بازسازی اقتصادی آن کشور نیز آثار مثبتی برجای نهاده است.

به هر حال، کشور اندونزی با حمایت از سیاست آزادسازی، سرمایه‌گذاری خارجی و سرمایه‌گذاری مشترک با صنعت بیمه، خود را متحول ساخته است؛ به گونه‌ای که شرکت بیمه عمر اندونزی در سال ۲۰۰۲

آزادسازی صنعت بیمه، سرمایه‌گذاری مشترک، حمایت از مجامع و انجمن‌های فعال بیمه‌ای، آموزش دانش حرفه‌ای بیمه و شکل‌گیری یک اتحادیه یا بازار مشترک منطقه‌ای و اسلامی. اندونزی در بخش بیمه زندگی موفق عمل کرده؛ به گونه‌ای که یکی از شرکت‌های بیمه زندگی این مجمع‌الجزایر (که حاصل سرمایه‌گذاری مشترک است) رتبه اول شرکت‌های بیمه زندگی سال ۲۰۰۲ در آسیا را به خود اختصاص داده است. علت این برتری نوآوری، پژوهش، درک تنوع نیازهای مشتری، پاسخ به هنگام به مشتری، عملکرد قوی و ثبات مالی، مدیریت کارآمد و خدمات مناسب به مشتریان و در یک جمله «حرفه‌گرایی و مشتری‌مداری در صنعت بیمه» است. این شاخص‌ها می‌تواند به عنوان معیارهای کاربردی در ارزیابی عملکرد و موفقیت صنعت بیمه کشور مورد توجه جدی مسئولان و متصدیان امور قرار گیرد.

پاورقی‌ها:

۱- مجموعه کشورهای آسیای شرقی و جنوب‌شرقی که در اواخر دهه ۸۰ و دهه ۹۰ از نظر اقتصادی به رشد چشمگیری دست یافتند.

1. samarangsea
2. Javasea
3. Arjoeno
4. Vertas
5. Mercurius

منابع:

1. [http://www.Harvest international. Com](http://www.Harvestinternational.Com)
2. [http://www.Dai . or. id](http://www.Dai.or.id)
3. [http://www.Allianz. Co. id](http://www.Allianz.Co.id)
4. [http://www.SwissRe. Com.](http://www.SwissRe.Com)
5. [http://www.Manulife. Com.](http://www.Manulife.Com)
- ۶- مظفری. محمدرضا، «اندونزی»، انتشارات وزارت امور خارجه، تهران، ۱۳۷۲.

رتبه اول شرکت‌های بیمه زندگی در سطح قاره آسیا را به خود اختصاص داد.

اقتصاد اندونزی روند رو به رشدی را تجربه می‌کند؛ به طوری که نسبت به دوران بحران، رشد مثبتی را نشان می‌دهد. همچنین، بیمه این کشور از رشد پایدار ۹/۱ درصدی برخوردار است که از موفقیت سیاست‌های بیمه‌ای اندونزی حکایت می‌کند. نکته دیگر اینکه، شاخص رشد واقعی صنعت بیمه طی چند سال اخیر روند صعودی داشته و حق بیمه‌های دریافتی نیز در حال افزایش است. به هر حال، آمار مندرج در جداول و نمودارهای گزارش از رشد اقتصاد و صنعت بیمه در مجمع‌الجزایر اندونزی خبر می‌دهد و بر این اساس، آینده موفق‌تری را برای صنعت بیمه این کشور می‌توان در نظر داشت. رشد ۲۵ تا ۴۳ درصدی سرمایه‌گذاری در بخش بیمه مؤید این ادعا است.

کشور ما ایران که همچون اندونزی از ممالک اسلامی و در حال توسعه می‌باشد، می‌تواند از روند اصلاحات اقتصادی و بیمه‌ای در کشور اندونزی به شکل مؤثری استفاده نماید. این آموزه‌ها عبارتند از: